

GREGORY CORSO

Ama lázadó amerikai költő-nemzedékek sorában, mely az ötvenes évek elején üvöltésével felzaklatta a világot, különös helyet foglal el Gregory Corso. A többiek megtagadták a társadalmat, mert elviselhetetlenül képmutatónak, hazugnak, szellemnélkülinek és test-ellenesnek érezték; Corsót viszont előbb a társadalom tagadta meg, és az ő lázadása csak válasz volt, logikus bosszú.

Önéletírásában néhány odavetett szóval vázolja kalandregénybe illő életét. Dickens több kötetes érzelmes regényt kanyarított volna abból a tényanyagból, amelyet Corso ridegen, fojtott dühvel zsúfol másfél oldalba. Szülei olasz bevándorlók; apja tizenhét, anyja tizenhat éves volt, amikor ő megszületett New York-ban; egy évre rá anyja otthagya nem-túl-ragyogó férjét, visszautazott Olaszországba. Ezután árvaság, négy pár nevelőszülő következett, majd újra a papa, mostohaanyával súlyosbítva, szökés, rádió-lopás, tizenkét éves korában fiú-menhely, se levegő, se tej, a többiek verték, ellopták élelmét, itt koncentráltan átélte az emberi nyomorúság kiskorúak számára rendszeresített poklát, újból szökés, lopás, börtön, ahol olvasni, majd írni kezd. „Amikor kiszabadultam, szerettem embertársaimat, mert mindazok, akikkel találkoztam a börtönben, büszkék voltak és szomorúak és szépek és elveszettek, elveszettek.” Ezután egy sötét, üres bárban véletlenül megismerkedett az új költői mozgalom vezetőjével, Allen Ginsberggel, aki beavatta a modern költészet világába, és abba, hogy miként kell viselkedni a menhelyen és börtönön kívüli életben. De ekkor már készen volt költői poggyásza. Még csavargott, ivott, züllött, olvasott néhány évig, majd egy lány jóvoltából bekerült a Harvard egyetemre, ahol belemerült az írásba és Hegelbe és Kierkegaardba. Verseinek sötét lázadásához ekkor járulhatott a gondolkodás fegyelme.

Romantikus élet – de aki éli, az valószínűleg köznapinak és pátoszatlannak találja; sőt talán kicsit unalmasnak is. De mint anyag, nyilván kitűnő, költői felhasználásra kiválóan alkalmas. Izgatottan várjuk, hogy a higgadtabb életkorok felé evező Corso, akinek mindig is a szerkesztés volt legszembeötlőbb művészi erőssége, mit fabrikál még belőle?

MÁSODIK ÉJSZAKA NEW YORKBAN HÁROM ÉV UTÁN

Boldog voltam túláradóan részeg
Az utca sötét volt
Egy fiatal rendőrnek integettem
Mosolygott
Odamentem hozzá és mint aranyözön
Elmondtam neki börtönös ifjúságomat
Hogy mily nemes és nagy volt némely elitét
És miként tértem vissza nemrég Európából
Mely féltély tanulságos se volt mint a börtön
Elmélyülten figyelt nem hazudtam
Minden igaz volt és komikus
Nevetett
Nevetett
És én örömömben így szóltam:
„Oldozz fel, csókolj meg!”
„Nem nem nem nem!” felelte
és elrohant.

ÚJRA SZÜLŐHÁZAMBAN

Sötét fényben állok a sötét utcán
és felnézek ablakomra — ott születtem.
A villanyfényben mások sürgölődnek.
Esőkabátban vagyok, cigaretta a számban,
kalap szememre húzva, markomban pisztoly.
Átmegek az utcán, belépek a házba.
A kukák még mindig bűzlenek.
Az első lépcsőfordulóban
Pizkosfül kést fog rám.
Leadom neki a sok talált karórát.